

УДК 343.1

DOI <https://doi.org/10.32849/2663-5313/2020.11.40>**Андрій Жук,**аспірант кафедри кримінального процесу
Національної академії внутрішніх справ

СУДОВИЙ КОНТРОЛЬ ЗА ДОТРИМАННЯМ ПРАВ, СВОБОД ТА ЗАКОННИХ ІНТЕРЕСІВ ПІДОЗРЮВАНОВОГО В РАЗІ ЗАСТОСУВАННЯ ТРИМАННЯ ПІД ВАРТОЮ ЯК ЗАПОБІЖНОГО ЗАХОДУ

Актуальність статті полягає в тому, що будучи фундаментальним правом людини, право на свободу та особисту недоторканість не є абсолютним і в передбачених законом випадках для досягнення легітимної мети та з урахуванням принципу пропорційності може бути обмежено під час кримінального провадження. Проте таке обмеження, в тому числі шляхом застосування тримання під вартою як запобіжного заходу, може застосовуватися лише у випадках, коли іншими запобіжними заходами вирішити завдання кримінального провадження неможливо. У запропонованій статті досліджено механізм охорони прав, свобод та законних інтересів підозрюваного в разі застосування заходів забезпечення кримінального провадження, що включає судовий контроль. Надано характеристику діяльності слідчого судді на досудовому розслідуванні, виокремлено систему специфічних засад її здійснення. Наголошено, що під час проведення досудового розслідування на слідчого суддю покладаються особливі повноваження з нагляду та оцінки процесуальної діяльності учасників кримінального провадження і контроль за дотриманням конституційних прав та свобод підозрюваного (обвинуваченого). Саме слідчий суддя повинен об'єктивно оцінити представлені докази на підтримку клопотання про застосування заходу забезпечення або ж законність та допустимість тих чи інших доказів, які потім будуть досліджені в судовому порядку. Тому за таких умов слідчий суддя завжди перебуватиме під непрямым «підсвідомим» впливом учасників досудового слідства, і лише його неупереджений погляд на факти дозволить отримати справедливий результат роботи. Забезпечення контролю за дотриманням прав, свобод та законних інтересів осіб, які беруть участь у досудовому слідстві, покладає на слідчого суддю обов'язок спостереження за діями насамперед правоохоронних органів як носіїв владних функцій. Зроблено висновок про посилення гарантій прав осіб, які беруть участь у кримінальному процесі, та значне розширення повноважень суду на стадії досудового розслідування у кримінальному провадженні шляхом упровадження інституту слідчого судді. У зв'язку з цим запропоновано закрити повноваження слідчого судді в разі застосування запобіжного заходу тримання під вартою в чинному Кримінальному процесуальному кодексі України.

Ключові слова: суд, слідчий суддя, кримінальне провадження, заходи забезпечення кримінального провадження.

Постановка проблеми. У статті 3 Конституції України закріплено вихідну засаду правової демократичної соціальної держави про те, що людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканість і безпека визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю; утвердження і забезпечення прав і свобод людини є головним обов'язком держави. Іншими словами, на державу покладається обов'язок не тільки визнавати, а й гарантувати і забезпечувати додержання прав людини й громадянина, сприяти їм у реалізації своїх особистих прав, основні з яких закріплені в розділі II Конституції України, що являє собою один з аспектів здійснення правоохоронної функції держави [1].

Будучи фундаментальним правом людини, право на свободу та особисту недоторканість не є абсолютним і в передбачених законом випадках для досягнення легітимної мети та з урахуванням принципу пропорційності може бути обмежено під час кримінального провадження. Проте таке обмеження, в тому числі шляхом застосування тримання під вартою як запобіжного заходу, може застосовуватися лише у випадках, коли іншими запобіжними заходами вирішити завдання кримінального провадження неможливо. Також варто констатувати, що сфера застосування запобіжних заходів у кримінальному провадженні загалом і тримання під вартою як найсуворішого з них

зокрема завжди була і залишається однією з найбільш суперечливих і проблемних. Зумовлено це тим, що тримання під вартою супроводжується застосуванням примусу і, відповідно, має правообмежувальний характер [2, с. 208].

Разом із тим органи досудового розслідування відступають від вимог закону, що веде до необґрунтованого обмеження прав і свобод особи, яка притягується до кримінальної відповідальності. Так, у 2019 році із 3669 звернень, що надійшли до Уповноваженого з прав людини, та в яких порушувались питання порушення прав і свобод під час досудового розслідування, 272 – це скарги на порушення права на захист, 176 – скарги на незаконне затримання, решта – скарги на рішення, дії, бездіяльність слідчого, прокурора тощо [3]. Під час здійснення кримінального провадження досить поширеним у застосуванні є саме запобіжний захід у вигляді тримання під вартою (у 2019 р. було подано до суду 22 473 клопотання, відмовлено в задоволенні – 4556; за перше півріччя 2020 р.: подано – 10 567 клопотань, відмовлено – 2456), незважаючи на істотні зміни його нормативного регулювання з прийняттям КПК України 2012 р., впровадженням альтернативних запобіжних заходів, а також з імплементацією європейського стандарту визнання його виняткового характеру, про що прямо зазначено в ч. 1 ст. 183 КПК. Наведене дає можливість констатувати наявність проблеми визначення розумного балансу між гарантованими Основним Законом правами і свободами та допустимим ступенем їх обмеження задля вирішення завдань кримінального провадження.

В умовах реалізації чинного КПК України окремі аспекти охорони прав, свобод і законних інтересів підозрюваного, застосування до підозрюваного запобіжного заходу тримання під вартою на рівні дисертаційних робіт і монографічних праць розглядали Д.В. Колодчин, О.П. Кучинська, М.А. Макаров, А.Е. Палюх, Н.З. Рогатинська, А.І. Руденко, Н.П. Сиза, Р.І. Тракало, В.І. Фаринник, М.Є. Шумило та ін., втім дане питання потребує комплексного аналізу механізму охорони прав, свобод та законних інтересів підозрюваного в застосуванні запобіжного заходу тримання під вартою, що включає судовий контроль в умовах чинного кримінального процесуального законодавства.

Метою статті є проведення аналізу судового контролю за дотриманням прав, свобод та законних інтересів підозрюваного в разі застосування запобіжного заходу тримання під вартою.

Виклад основного матеріалу. Відповідно до чинного Кримінального процесуального кодексу (далі – КПК) України слідчий суддя уповноважений здійснювати судовий контроль за дотриманням прав, свобод та інтересів осіб у кримінальному провадженні шляхом ухвалення рішень про застосування такого заходу забезпечення кримінального провадження (ЗЗКП), як тримання під вартою, надання дозволів на проведення окремих слідчих (розшукових), негласних слідчих (розшукових) дій, а також розгляду скарг на рішення, дії чи бездіяльність слідчого, прокурора під час досудового розслідування.

Слід зазначити, що «судовий контроль за досудовим розслідуванням – законодавчо регламентована, неспеціалізована діяльність, здійснювана за наявності процесуальної підстави у визначених межах спеціальним суб'єктом – слідчим суддею з метою перевірки дотримання прав, свобод та інтересів осіб у кримінальному провадженні» [4, с. 452].

Водночас законодавець у п. 18 ч. 1 ст. 3 КПК України визначив: «слідчий суддя – суддя суду першої інстанції, до повноважень якого належить здійснення в порядку, передбаченому цим Кодексом, судового контролю за дотриманням прав, свобод та інтересів осіб у кримінальному провадженні» [5].

Доречним вважаємо зазначити, що у 2019 році до місцевих судів надійшло 600 тис. клопотань, скарг, які розглядаються слідчим суддею під час досудового розслідування, що на 9,6% більше порівняно з 2016 роком; з них найбільшу кількість становлять клопотання про тимчасовий доступ до речей і документів – 231,5 тис., або 38,6% загальної кількості клопотань, скарг, які розглядалися слідчим суддею під час досудового розслідування, що надійшли; про обшук житла чи іншого володіння особи – 94,7 тис., або 15,8%; скарги на рішення, дії чи бездіяльність слідчого або прокурора під час досудового розслідування – 86,2 тис., або 14,4%, що на 31,5% більше порівняно з 2018 роком, із них скарги на бездіяльність слідчого, прокурора становлять 67,1 тис. зазначених скарг, або 77,9% від загальної кількості скарг на рішення, дії чи бездіяльність слідчого або прокурора; про застосування запобіжного заходу – 55,2 тис., або 9,2%. Розглянуто 592,7 тис. зазначених клопотань та скарг; із них задоволено – 447,8 тис., або 75,5% від загальної кількості розглянутих зазначених клопотань [6].

Водночас Н.П. Сиза, досліджуючи питання судового контролю, зазначила, що він здійснюється в таких процесуальних формах: ухвалення рішення про застосування, зміну чи припинення заходів забезпе-

чення кримінального провадження; розгляд скарг учасників досудового розслідування на рішення, дії чи бездіяльність слідчого чи прокурора; надання дозволу на здійснення відповідних слідчих дій; вирішення самовідводів, відводів; перевірка інформації про порушення прав затриманих на досудовому розслідуванні з ініціативи слідчого судді та їх припинення [7]. Водночас М.Є. Шумило справедливо зазначає, що стадія досудового розслідування є найбільш вразливою для порушення прав людини і громадянина, в якій переплітаються і не збігаються інтереси особи, суспільства і держави [8, с. 375–380].

При цьому, як наголошує О.Г. Яновська, рішення слідчих суддів щодо застосування заходів забезпечення кримінального провадження найбільш чуттєво сприймаються та оцінюються учасниками кримінального судочинства, адже подібні рішення найчастіше обмежують чи порушують такі конституційні права, як право на свободу, особиста недоторканність, право на приватне життя та власність [9, с. 12–17].

Під час проведення досудового розслідування на слідчого суддю покладаються особливі повноваження з нагляду та оцінки процесуальної діяльності учасників кримінального провадження і контролю за дотриманням конституційних прав та свобод підозрюваного (обвинуваченого). Саме слідчий суддя повинен об'єктивно оцінити представлені докази на підтримку клопотання про застосування заходу забезпечення або ж законність та допустимість тих чи інших доказів, які потім будуть досліджені в судовому порядку. Тому за таких умов слідчий суддя завжди перебуватиме під непрямым «підсвідомим» впливом учасників досудового слідства, і лише його неупереджений погляд на факти дозволить отримати справедливий результат роботи. Забезпечення контролю за дотриманням прав, свобод та законних інтересів осіб, які беруть участь у досудовому слідстві, покладає на слідчого суддю обов'язок спостереження за діями передусім правоохоронних органів, як носіїв владних функцій. Однак не варто забувати, що поняття прихильності та завчасного «переходу» на чийсь бік суперечить базовим принципам здійснення правосуддя та кримінального процесу в цілому. Слідчий суддя є гарантом законності, і його безсторонність забезпечує встановлення істини та рівноправності на досудовому слідстві, що у свою чергу прямо відображається в процесі судового розгляду [4, с. 454–455].

Значення судового контролю полягає в тому, що завдяки діяльності слідчого судді забезпечуються невідкладним судовим

захистом права, свободи та інтереси учасників кримінального провадження, а також створюються належні умови для реалізації засади змагальності під час досудового розслідування [10, с. 3].

Досліджуючи діяльність слідчого судді на досудовому розслідуванні, доречним є виокремлення системи специфічних засад її здійснення, що навів Р.І. Тракало, якими, на його думку, є:

1) законність. Під час кримінального провадження слідчий суддя зобов'язаний неухильно додержуватися вимог Конституції України, КПК України, міжнародних договорів, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, вимог інших актів законодавства. Невиконання або неточне дотримання кримінального процесуального законодавства України слідчим суддею призводить до суддівського свавілля, підриває авторитет судової влади, порушує права громадян;

2) швидкість (оперативність) розгляду слідчим суддею клопотань слідчого. Клопотання про застосування або зміну запобіжного заходу розглядається слідчим суддею невідкладно, але не пізніше сімдесяти двох годин з моменту фактичного затримання підозрюваного, обвинуваченого або з моменту надходження до суду клопотання, якщо підозрюваний, обвинувачений перебуває на свободі, чи з моменту подання підозрюваним, обвинуваченим, його захисником до суду відповідного клопотання (ст. 186 КПК України). Слідчий суддя зобов'язаний розглянути клопотання підозрюваного, обвинуваченого про зміну запобіжного заходу протягом трьох днів із дня його одержання згідно з правилами, передбаченими для розгляду клопотання про застосування запобіжного заходу (ч. 4 ст. 201 КПК України). Клопотання про обшук розглядається в суді в день його надходження за участю слідчого або прокурора (ч. 4 ст. 234 КПК України) тощо;

3) своєчасність виконання ухвал слідчого судді на проведення процесуальної дії. Так, ухвала слідчого судді щодо застосування запобіжного заходу підлягає негайному виконанню після її оголошення (ст. 205 КПК України). Строк дії ухвал на обшук житла чи іншого володіння особи не може перевищувати одного місяця з дня постановлення ухвали (п. 1 ч. 2 ст. 235 КПК України);

4) допустимість повторного звернення до слідчого судді в разі відмови в наданні дозволу на проведення процесуальної дії. Так, постановлення слідчим суддею ухвали про відмову в наданні дозволу на проведення негласної слідчої (розшукової) дії не пере-

шкоджає повторному зверненню з новим клопотанням про надання такого дозволу (ч. 5 ст. 248 КПК України);

5) апеляційний порядок оскарження ухвал слідчого судді (ст. ст. 309–310 КПК України) [11, с. 116].

Зазначені засади характеризують найважливіші риси здійснення слідчим суддею повноважень, як специфічної діяльності під час досудового розслідування, першочергово під час застосування заходів забезпечення кримінального провадження. Кримінальний процесуальний закон дає слідчому судді можливість вибирати різні рішення, які найбільш доцільні в конкретній ситуації. При цьому слідчий суддя керується не лише вимогами закону, а й своїм внутрішнім переконанням.

Повноваження слідчого судді визначені КПК України, хоча окрема стаття в даному законі, яка б містила чіткий їх перелік, відсутня. У зв'язку з цим в юридичній літературі існують різні погляди щодо класифікації повноважень слідчого судді. Так, Н.З. Рогатинська поділяє повноваження слідчого судді на три групи: а) повноваження в застосуванні заходів процесуального примусу на стадії досудового розслідування; б) повноваження слідчого судді щодо розгляду скарг на дії та рішення особи, яка здійснює дізнання, слідчого або прокурора; в) повноваження слідчого судді під час проведення слідчих дій, які обмежують конституційні права громадян [12, с. 286].

Водночас, В.О. Попелюшко надає більш розширену класифікацію повноважень слідчого судді за критерієм предмета правового регулювання, якому значною мірою відповідає структурна побудова чинного КПК України, а саме: 1) повноваження у сфері процесуальних відносин, пов'язаних із заходами забезпечення кримінального провадження; 2) повноваження, пов'язані з розглядом і вирішенням питань щодо дачі дозволу на проведення визначених у законі слідчих (розшукових), негласних слідчих (розшукових) та інших процесуальних дій, спрямованих на збирання доказів; 3) повноваження щодо розгляду та вирішення скарг на рішення, дії чи бездіяльність слідчого або прокурора; 4) повноваження щодо збирання доказів у разі відмови слідчим, прокурором стороні захисту в задоволенні клопотання; 5) повноваження, пов'язані із встановленням процесуальних строків; 6) повноваження із розгляду та вирішення питань про відводи під час досудового розслідування прокурора, слідчого, захисника, представника, спеціаліста, перекладача, експерта, секретаря судового засідання; 7) повноваження щодо

вирішення на стадії досудового розслідування долі речових доказів; 8) повноваження щодо вирішення питання про використання інформації, отриманої в результаті проведення негласної слідчої (розшукової) дії про ознаки кримінального правопорушення, яке не розслідується в даному кримінальному провадженні; 9) повноваження щодо захисту прав людини, закріплених у ст. 206 КПК України [13, с. 10–16].

Ми погоджуємося з останньою класифікацією повноважень, позаяк вона є більш розширеною, адже охоплює всі можливі процесуальні дії та рішення, що й реалізують охорону прав, свобод та законних інтересів підозрюваного насамперед.

Суд, що здійснює судовий контроль за дотриманням прав і свобод особи під час застосування заходів забезпечення кримінального провадження, для того щоб бути їх гарантом, зобов'язаний під час здійснення своєї діяльності виконувати вимоги законодавства. Науковцями це трактується по-різному. Зокрема, І.І. Заболотний вказує, що сучасний судовий контроль у механізмі забезпечення прав людини під час застосування заходів забезпечення кримінального провадження, як і КПК України в цілому, побудований виключно на найбільш прогресивних положеннях, визначених міжнародним співтовариством, а тому є надзвичайно потужним інструментом у забезпеченні такої засади кримінального провадження, як верховенство права [14, с. 303]. У свою чергу В.В. Городовенко зазначає, що слідчий суддя фактично в кримінальному провадженні виступає гарантом дотримання і захисту прав, свобод та інтересів підозрюваних і обвинувачених осіб та є об'єктивною і незалежною, неупередженою фігурою, яка приймає самостійні рішення [15, с. 22].

У зв'язку з вищевикладеним з метою посилення гарантій охорони прав, свобод та інтересів підозрюваного у кримінальному провадженні в цілому та під час застосування такого заходу забезпечення кримінального провадження, як тримання під вартою, необхідно внести доповнення до ч. 1 ст. 7 КПК України, зокрема: «15-1) судовий контроль за дотриманням прав, свобод та законних інтересів підозрюваного (обвинуваченого) у кримінальному провадженні». Главу 2 КПК України доповнити ст. 22-1 «Судовий контроль за дотриманням прав, свобод та законних інтересів підозрюваного, обвинуваченого у кримінальному провадженні», яку викласти в такій редакції:

1. Судовий контроль за дотриманням прав, свобод та законних інтересів підозрюваного, обвинуваченого у кримінальному

провадженні, під час досудового розслідування покладається на слідчого суддю.

2. Повноваження слідчого судді щодо дотримання прав, свобод та законних інтересів осіб у кримінальному провадженні поширюються на:

1) встановлення належної попередньої кваліфікації кримінального правопорушення та оголошення чи зміни повідомлення про підозру органами досудового розслідування, прокурором;

2) застосування заходів забезпечення кримінального провадження;

3) розгляд скарг на дії та рішення особи, яка здійснює дізнання, слідчого або прокурора;

4) проведення слідчих (розшукових) дій та негласних слідчих (розшукових) дій, які обмежують конституційні права громадян;

5) встановлення процесуальних строків у кримінальному провадженні;

6) проведення спеціального досудового розслідування;

7) зупинення досудового розслідування.

Також видається за необхідне закріпити повноваження слідчого судді щодо застосування заходів забезпечення кримінального провадження в розділі II, главі 10, ст. 132-1 «Повноваження слідчого судді при застосуванні заходів забезпечення кримінального провадження», яку викласти в такій редакції:

1. Слідчий суддя, з метою забезпечення прав, свобод та законних інтересів учасників кримінального провадження, уповноважений:

1) визначати підсудність поданого клопотання у кримінальному провадженні;

2) розглядати скарги на дії та рішення особи, яка здійснює дізнання, слідчого або прокурора;

3) фіксувати заяви або прийняти від особи письмову заяву щодо застосування до неї неправомірних дій та вжити необхідних заходів;

4) розглядати та вирішувати питання про відводи під час досудового розслідування прокурора, слідчого, захисника, представника, спеціаліста, перекладача, експерта, секретаря судового засідання;

5) у випадку необхідності забезпечити реалізацію права підозрюваного, обвинуваченого на захист;

6) перевіряти наявність об'єктивної необхідності застосування певного заходу забезпечення кримінального провадження;

7) постановляти відповідні законні судові рішення;

8) дотримуватися встановлених процесуальних строків;

9) уповноважувати сторону обвинувачення на проведення процесуальних дій;

10) зобов'язувати будь-який орган державної влади чи службову особу до виконання судового рішення щодо заходу забезпечення кримінального провадження;

11) дотримуватися вимог щодо захисту прав людини, закріплених у ст. 206 цього Кодексу;

12) здійснювати інші повноваження, передбачені цим Кодексом.

Дане доповнення в норми чинного КПК України, на нашу думку, стане додатковою гарантією охорони прав, свобод та законних інтересів підозрюваного під час застосування тримання під вартою, у зв'язку з тим, що саме слідчий суддя є одним із головних учасників кримінального провадження на цьому етапі.

Висновки

Тримання під вартою може застосовуватися у кримінальному провадженні, здійснюється за рішенням слідчого судді. Правовими умовами, за яких суд є гарантом прав і свобод особи, є норми кримінального процесуального закону, неухильне дотримання яких суб'єктом правозастосування не дозволить піддавати сумніву його процесуальне рішення, давати підстави для оскарження. Це – права та обов'язки слідчого судді, суду щодо застосування тримання під вартою, а також гарантії незалежності суддів, які визначені Законом України «Про судоустрій і статус суддів» (2016). Соціальними умовами, за наявності яких суд є гарантом прав і свобод особи під час застосування запобіжного заходу тримання під вартою, слід вважати умови, які створюють внутрішнє переконання судді в правильності прийняття ним процесуального рішення про обмеження права особи на свободу та не суперечать стандартам у сфері судочинства, Кодексу суддівської етики (2013), Бангалорським принципам поведінки суддів (2006) тощо. Морально-вольовими умовами є людяність, чесність, справедливість, некорумпованість, невідкупність, принциповість, патріотизм, професіоналізм, старанність тощо. Надзвичайно актуальною та невід'ємною морально-вольовою умовою є наявність внутрішньої стійкої вольової сили кожного судді для протистояння будь-якому адміністративному впливу.

Комплексне поєднання зазначених умов сприяє об'єктивності, незалежності й неупередженості суду в питанні застосування запобіжного заходу тримання під вартою як гаранта прав і свобод під час його застосування.

Список використаних джерел:

1. Конституція України : Закон від 28 черв. 1996 р. № 254к/96-ВР. *Верховна Рада України*. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>
2. Колодчин Д.В. Генезис кримінального процесуального інституту тримання під вартою. *Право і суспільство*. 2017. № 2. С. 207–211.
3. Щорічна доповідь Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини про стан дотримання прав і свобод людини і громадянина в Україні. 2020. URL: www.ombudsman.gov.ua/files/Dorovidi/Report-2020-1.pdf
4. Фаринник В.І. Застосування заходів забезпечення кримінального провадження: теорія та практика : монографія. Київ : Алерта, 2017. 548 с.
5. Кримінальний процесуальний кодекс України : Закон України від 13.04.2012 р. *Голос України*. 2012. 19 травня. № 90–91.
6. Аналіз даних судової статистики щодо розгляду справ і матеріалів місцевими загальними судами, апеляційними судами областей та міста Києва протягом 2019 року. URL: http://sc.gov.ua/ua/sudova_statistika.html
7. Сиза Н.П. Повноваження слідчого судді щодо здійснення судового контролю у кримінальному процесі України. *Часопис Національного університету «Острозька академія»*. Серія «Право». URL: <http://lj.oa.edu.ua/articles/2012/p2/12snprku.pf>
8. Шумило М. *Наукові основи реформування досудового слідства. Актуальні проблеми кримінального права, процесу та криміналістики :*

матеріали II міжнар. наук.-практ. конф. (м. Одеса, 8 жовт. 2010 р.). Одеса, 2010. С. 375–380.

9. Яновська О. Застосування практики Європейського суду з прав людини при здійсненні судового контролю у кримінальному провадженні. *Вісник академії адвокатури України*. 2013. № 2 (27). С. 12–17.
10. Скрипіна Ю.В. Слідчий суддя в системі кримінально-процесуальної діяльності (порівняльно-правове дослідження) : автореф. дис ... канд. юрид. наук : 12.00.09 «Кримінальний процес; криміналістика та судова експертиза». Харків, 2008. 20 с.
11. Тракало Р.І. Роль слідчого судді у досудовому розслідуванні. *Вісник Академії адвокатури України*. 2014. Том 11. С. 109–119.
12. Рогатинська Н.З. Слідчий суддя: постановка та дослідження проблеми в Україні. *Право і суспільство*. 2014. № 1–2. С. 284–287.
13. Попелюшко В.О. Слідчий суддя у кримінальному провадженні. *Часопис Національного університету «Острозька академія»*. 2014. № 1 (9). С. 10–16;
14. Заболотний І.І. Судовий контроль у механізмі забезпечення прав людини під час застосування запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою. *Ученые записки Таврического национального университета им. В.И. Вернадского*. 2013. № 2–2. Том 26 (65). С. 300–304.
15. Городовенко В.В. Слідчий суддя як суб'єкт надання дозволу на проведення негласних слідчих (розшукових) дій. *Кримінальний процесуальний кодекс України: перші проблеми та здобутки* : матер. кругл. столу (м. Запоріжжя, 20 листоп. 2013 р.). Запоріжжя, 2013. С. 20–22.

Andrii Zhuk. Judicial control over the observance of the rights, freedoms and legitimate interests of the suspect in the application of a preventive measure of detention

The relevance of the article is that being a fundamental human right, the right to liberty and security of person is not absolute and in cases provided by law, to achieve a legitimate aim and taking into account the principle of proportionality may be limited in criminal proceedings. However, such a restriction, including through the use of detention as a precautionary measure, may be applied only in cases where other precautionary measures do not solve the problem of criminal proceedings. The proposed article examines the mechanism of protection of the rights, freedoms and legitimate interests of the suspect in the application of measures to ensure criminal proceedings, including judicial control. The characteristic of activity of the investigating judge on pre-trial investigation is given, the system of specific bases of its realization is allocated. It was emphasized that during the pre-trial investigation the investigating judge is entrusted with special powers to supervise and evaluate the procedural activities of participants in criminal proceedings, and to monitor the observance of the constitutional rights and freedoms of the suspect (accused). It is the investigating judge who must objectively assess the evidence presented in support of the request for the application of a precautionary measure, or the legality and admissibility of certain evidence, which will then be examined in court. Therefore, under such conditions, the investigating judge will always be under the indirect "subconscious" influence of the participants in the pre-trial investigation, and only his unbiased view of the facts will allow to obtain a fair result. Ensuring control over the observance of the rights, freedoms and legitimate interests of persons involved in the pre-trial investigation imposes on the investigating judge the obligation to monitor the actions, primarily of law enforcement agencies, as holders of power. It is concluded that the guarantees of the rights of persons involved in criminal proceedings are strengthened and that the powers of the court at the stage of pre-trial investigation in criminal proceedings are significantly expanded by introducing the institution of an investigating judge. In this regard, it is proposed to consolidate the powers of the investigating judge when applying the measure of restraint in the current Criminal Procedure Code of Ukraine.

Key words: court, investigating judge, criminal proceedings, measures to ensure criminal proceedings.